

POSTANOWIENIE

Dnia 6 marca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Dobrowolski

w sprawie ze skargi M. J.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki w postępowaniu przed Sądem Okręgowym w K. pod sygn. akt XIX S 25/22, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 6 marca 2024 r.

zażalenia skarżącego na postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach. z 5 kwietnia 2023 r., o sygn. akt V S 26/23:

- 1. odrzuca wnioski M.J. o wyłączenie sędziów Sądu Najwyższego;**
 - 2. oddala wnioski M. J. o zawieszenie postępowania;**
 - 3. odrzuca zażalenie;**
 - 4. umarza postępowanie w przedmiocie wniosku M.J. o zwolnienie od kosztów sądowych.**
- [SOP]**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 5 kwietnia 2023 r. w sprawie V S 26/23 Sąd Apelacyjny w Katowicach, na skutek skargi M. J. na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki w postępowaniu przed Sądem Okręgowym w K. w sprawie o sygn. akt XIX S 25/22, odrzucił skargę.

M.J., reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, pismem datowanym na 25 kwietnia 2023 r. wniósł zażalenie na postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 5 kwietnia 2023 r., V S 26/23, wnosząc o uchylenie zaskarżonego postanowienia oraz zasądzenie na rzecz strony kosztów zastępstwa prawnego w niniejszym postępowaniu i kosztów skargi w przypadku ich poniesienia. Skarżący wniósł również o zwolnienie od kosztów sądowych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie podlega odrzuceniu.

Postępowanie prowadzone w trybie ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 75 ze zm.) ma charakter jednoinstancyjny – co jest ugruntowanym stanowiskiem doktryny i judykatury. W konsekwencji środek zaskarżenia na postanowienie kończące rzeczzone postępowanie nie przysługuje.

Jak zauważył Sąd Najwyższy w postanowieniu z 15 grudnia 2005 r., I KZP 44/05, „[s]tronie nie przysługuje środek odwoławczy od orzeczeń i innych rozstrzygnięć wydanych w toku postępowania prowadzonego na podstawie ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki” (zob. także: postanowienia Sądu Najwyższego z: 5 czerwca 2005 r., III SO 12/05; 3 października 2005 r., III SO 19/05; z 28 lutego 2024 r., I NZ 28/23). W tym zakresie Sąd Najwyższy wskazał, że procedura rozpoznania skargi na przewlekłość postępowania nie jest postępowaniem ani pierwszej, ani drugiej instancji, ale *sui generis* postępowaniem sądowym o charakterze nadzorczym (uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 21 września 2005 r., I KZP 24/05). Z kolei w mającej moc zasady prawnej uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 23 marca 2006 r., III SPZP 3/05, przyjęto, że: „[n]a postanowienie w przedmiocie przewlekłości postępowania cywilnego zażalenie nie przysługuje”.

Także Trybunał Konstytucyjny uznał jednoinstancyjność postępowania wywołanego skargą na przewlekłość wskazując, że „[p]ostępowanie o stwierdzenie przewlekłości postępowania sądowego ma charakter incydentalny, stąd ustawodawca ukształtował je jako jednoinstancyjne. Możliwość taką dopuszcza art. 78 Konstytucji” (postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z 9 listopada 2005 r., Ts 89/05).

Na powyższe nie ma wpływu zmiana przepisów Kodeksu postępowania cywilnego dokonana ustawą z dnia 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2019, poz. 1469) ani dokonana ustawą z dnia 9.03.2023 r. (Dz.U. 2023, poz. 614), którego przepisy o postępowaniu zażaleniowym, stosownie do art. 8 ust. 2 ustawy o przewlekłości postępowania, znajdują jedynie posiłkowe („w sprawach nieuregulowanych w ustawie”) i odpowiednie zastosowanie do postępowania toczącego się na skutek skargi na przewlekłość. Zatem jednoinstancyjność postępowania wywołanego skargą na przewlekłość stanowi jego swoistą cechę i wynika z jego szczególnego charakteru – jako postępowania ubocznego – a także ze względów pragmatycznych. Umożliwienie zaskarżenia rozstrzygnięcia wydanego na skutek skargi na przewlekłość postępowania mogłoby bowiem prowadzić do niedopuszczalnego długotrwałego, dwuinstancyjnego rozpoznawania skargi, co zamiast ograniczenia przewlekłości postępowania mogłoby prowadzić do efektu całkowicie odmiennego niż zamierzony.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398⁶ § 3 k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. w zw. z art. 8 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłości, orzekł jak w sentencji postanowienia.

Wobec odrzucenia zażalenia jako niedopuszczalnego zbędne jest orzekanie w przedmiocie wniosku skarżącego o zwolnienie go z kosztów sądowych. Postępowanie w tym zakresie należało więc umorzyć na podstawie art. 394¹ § 3 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. i w zw. z art. 355 k.p.c.

[a]

s.h.

